

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

**TOERISME
NOVEMBER 2022
NASIENRIGLYNE**

PUNTE: 200

Hierdie nasienriglyne bestaan uit 15 bladsye.

INLIGTING VIR NASIENERS

ONDERWERPE IN DIE TOERISME KABV		AFKORTING
Onderwerp 1	Toerismesektore	TS
Onderwerp 2	Kaartwerk en toerbeplanning	KTB
Onderwerp 3	Toerisme besienswaardighede	TB
Onderwerp 4	Volhoubare en verantwoordelike toerisme	VVT
Onderwerp 5	Plaaslike, streeks- en internasionale toerisme	PSI
Onderwerp 6	Kultuur- en erfenistoerisme	KE
Onderwerp 7	Buitelandse valutaverhandeling	BVV
Onderwerp 8	Kommunikasie en kliëntediens	KK
Onderwerp 9	Bemarking	B

AFDELING A: KORTVRAE**VRAAG 1**

1.1	1.1.1	B✓/ Bewyse van inenting	KTB
	1.1.2	A✓/ items wat verklaar moet word	KTB
	1.1.3	C✓/8	KTB
	1.1.4	B✓/ op 'n langafstand vlug	KTB
	1.1.5	B✓/ hoër as	BVV
	1.1.6	C✓ / Die Klaagmuur	TB
	1.1.7	B✓ / Jordanië	TB
	1.1.8	C✓/ 'n bergreeks wat gewild is vir skivakansies	TB
	1.1.9	B✓/ Beide is natuurlike terreine.	KE
	1.1.10	D✓/Suid-Afrika – Inspirerende nuwe maniere	B
	1.1.11	A✓ / Kleredragkode	TS
	1.1.12	D✓ / Kernpligte	TS
	1.1.13	D✓ / die uitwerking op die omgewing sal minimaliseer.	VVT
	1.1.14	A✓ / reisvoordeel.	TS
	1.1.15	D✓ / Wandelpaaie van hout word om bestaande bome gebou.	VVT
	1.1.16	A ✓/ wêreldberaad.	PSI
	1.1.17	C ✓/ Om groot bedrae kontant by jou te dra	PSI
	1.1.18	D ✓/ Burgeroorloë	PSI
	1.1.19	B ✓/ wêreld-	PSI
	1.1.20	C ✓/ onvoorsiene gebeurtenis	PSI
			(20 x 1) (20)
1.2	1.2.1	maatskappyskryfbehoeftes ✓	TS
	1.2.2	fisiese voorkoms van die besigheid ✓	TS
	1.2.3	selfversorging ✓	TS
	1.2.4	bevorder integriteit ✓	TS
	1.2.5	uniformtoelaes ✓	TS (5)
1.3	1.3.1	hergebruik ✓	VVT
	1.3.2	bestuur van bronne ✓	VVT
	1.3.3	indringerplante✓	VVT
	1.3.4	gryswater ✓	VVT
	1.3.5	handgemaakte ✓	VVT (5)
1.4	1.4.1	D✓ / KwaZulu-Natal	PSI
	1.4.2	F ✓ / Eswatini	PSI
	1.4.3	A✓ /Filippyne	PSI
	1.4.4	B✓ / Madagaskar	PSI
	1.4.5	C✓ / Equador	PSI (5)

1.5	1.5.1	Mapungubwe Kulturele Landskap ✓	KE	
	1.5.2	Barberton Makhonjwa Berge ✓	KE	
	1.5.3	Maloti-Drakensbergpark ✓ • uKhahlamba-Drakensbergpark	KE	
	1.5.4	Wieg van die Mensdom ✓ • Fossiel Hominiede Terreine van Suid-Afrika • Maropeng	KE	
	1.5.5	Robbeneiland ✓	KE	(5)

TOTAAL AFDELING A: 40

**AFDELING B: KAARTWERK EN TOERBEPLANNING; BUITELANDSE VALUTA-
VERHANDELING****VRAAG 2**

- 2.1 2.1.1 Hy bring tyd deur in 'n vloedgeteisterde area om die gemeenskap te help om die toerisme-infrastruktuur te herbou. ✓✓ (2)
- Hy wil 'n positiewe sosiale impak maak deur tyd te spandeer om die plaaslike gemeenskap behulpsaam te wees.
  - Hy het 'n bestemming gekies wat geld, wat uit toerisme verdien word, nodig het.
  - Hy gee terug aan die gemeenskap en dra by tot die plaaslike ekonomie.
- 2.1.2 Paspoort ✓✓ (2)
- 2.1.3 Wêreld Gesondheidsorganisasie ✓✓ (2)
- WHO / WGO
- 2.1.4 Drink gebottelde water ✓✓ (2)
- Dra 'n masker
  - Saniteer gereeld
  - Dit is raadsaam om teen Covid-19 ingeënt te wees.
- 2.2 2.2.1 'n Vlug wat van 'n passassier vereis om van vliegtuie te verander en 'n ander vlug tot by sy finale bestemming te neem. ✓✓ (2)
- 'n Vlug met 'n stop en 'n verandering van vliegtuig om by die finale bestemming te kom.
- 2.2.2
Vancouver -8	Frankfurt +1	(4)
Tydsverskil	= 9 ure ✓	
Tyd in Frankfurt	18:00 (+✓) 9 ure = 03:00 ✓ op Sondag ✓	
OF 03:00 op Sondag ✓✓✓✓		
- 2.2.3
Aankoms in Frankfurt	12:00	(2)
Vertrek na Suid-Afrika	16:00	
Tyd <i>in transit</i>	= 4 ure ✓✓	
- 2.2.4
Frankfurt +1	Johannesburg +2	(5)
Tydsverskil	= 1 uur ✓	
Vertrek vanaf Frankfurt	16:00 (+ ✓) 1 uur = 17:00 (+ ✓) 11 uur (vliegtyd)	
Aankoms in Johannesburg	= 04:00 ✓ op Maandag ✓/volgende dag	
OF 04:00 op Maandag ✓✓✓✓✓		

- 2.3 2.3.1 Groen kanaal ✓✓ (2)
- 2.3.2 Hy het niks om te verklaar nie. ✓✓ (2)
- Die goedere wat Mnr. Murdock in die land ingebring het, val binne die belastingvrye beperkings.
- 2.3.3 Hy moet van geregistreeerde vervoerskaffers gebruik maak. ✓✓
Hy moet inligting by die inligtingstoonbank op die lughawe oor geregistreeerde, betroubare vervoerskaffers kry. ✓✓ (4)
- Hy moet nooit by 'n vreemdeling hulp oor vervoer vra nie.
  - Indien Mnr. Murdock van die B&B se vervoerdiens gebruik maak, moet hy vooraf seker maak van die naam van die pendeldiens en die kontakbesonderhede van die bestuurder.
- [29]**

VRAAG 3

- 3.1 3.1.1 Groot Britse Pond ✓✓ (2)
- Pond Sterling
  - Britse Pond
- 3.1.2 R13 000 + R2 950 + R1 456 + R37 850
= R55 256 ✓✓ (2)
- 3.1.3 R75 000 - ✓R55 256
= R19 744 ✓ (2)

OF

R19 744 ✓✓

- 3.1.4 **Ja/Ek stem saam**
Al haar hoofuitgawes is betaal en daar was genoeg spandeergeld oor om aandenkings te koop en op kort uitstappies te gaan. ✓✓
Die duur van haar verblyf in Londen was slegs vir 'n tydperk van vier dae. ✓✓ (4)

OF**Nee/Ek stem nie saam nie**

Londen is 'n baie duur stad. ✓✓

Hierdie bedrag is heeltemal te min om in Londen te spandeer, sodra die rand in Britse Pond omgeskakel word. ✓✓

NOTE: *Geen punte word vir JA of NEE toegeken nie*

3.1.5 $R55\,256 \div \checkmark 20.42 \checkmark$
 $= \text{GBP}2\,705.97 \checkmark$ (3)

OF

GBP2 705.97 ✓✓✓

- 3.2 3.2.1 Skommeling verwys na die daaglikse verandering in die waarde van een geldeenheid teenoor ander geldeenhede. ✓✓ (2)
- Skommeling verwys na die opwaartse en afwaartse waarde van geldeenhede oor 'n sekere tydperk.

- 3.2.2 **Invloed van 'n swak rand op inkomende toerisme:**
 Groter invloed van inkomende internasionale toeriste, omdat Suid-Afrika as 'n waarde-vir-geld bestemming beskou sal word. ✓✓ (2)
- Toeriste sal Suid-Afrika as 'n bekostigbare bestemming beskou om te besoek.

Vermenigvuldigereffek:

- Meer inkomende toeriste beteken dat meer mense in die toerismesektor in diens geneem sal moet word. ✓✓
 Broodnodige inkomste sal verdien word om infrastruktuur, wat in veral KwaZulu-Natal verwoes is, te herbou. ✓✓ (4) (6)
- Hoe meer mense in diens geneem word, hoe meer sal belastingbetalers word.
  - Verhoging in die insameling van belasting, sal die algehele infrastruktuur verbeter.
  - Sal tot minder armoede en kriminele aktiwiteite lei.
  - Sal tot die skep van direkte en indirekte werksgeleenthede lei.

[21]

TOTAAL AFDELING B: 50

AFDELING C: TOERISMEBESIENSWAARDIGHEDE; KULTUUR- EN ERFENISTOERISME; BEMARKING**VRAAG 4**

4.1 4.1.1	A	Mecca ✓ • Kabaa • Moskee	TB	
	B	Die Parthenon ✓	TB	
	C	Koepel van die Rots ✓/Rotskoepel	TB	
	D	Blou Moskee ✓	TB	
	E	Eiffel-toring ✓	TB	
	F	Taj Mahal ✓	TB	(6)

- 4.1.2 **Icoon:** TB
- Die land word met die ikoon verbind ✓✓/Symboliseer 'n land (2)
- Ontvang miljoene toeriste per jaar.
  - Verdien groot inkomste
  - Verhoogde publisiteit vir die ikoon en die land.
  - Unieke kenmerke

Attraksies:

- Lok besoekers na die area ✓✓ (2)
- Minder bekend aan die res van die wêreld
  - Lok minder toeriste (2 x 2)

- 4.1.3 (a) **B – Die Parthenon (Athene, Griekeland)** TB
- Die Parthenon is ruïnes van 'n tempel bo-op die Acropolis, 'n heuwel in Athene. ✓✓
- Dit is 'n gebou wat aan sy pilare (kolomme) uitgeken kan word. ✓✓ (4)
- Oorspronklik gebou as 'n tempel, maar was ook gebruik as 'n tessourie, 'n fort, 'n kerk en 'n moskee.
  - Gebou ter ere van die Griekse godin, Athene.
- (b) **D – Die Blou Moskee (Istanbul, Turkye)** TB
- Dit is 'n moskee met 'n indrukwekkende ontwerp aan die binnekant. ✓✓
- Die dak is uniek met klein koepeltjies wat die groter koepel omring. ✓✓ (4)
- Daar is ses minarette (klein torinkies) by die Blou Moskee.
  - Die naam kom van die blou keramiekteëls op die binnemure.

- 4.1.4 **EEN unieke kenmerk van ikoon E:** TB (2)
Dit is 'n landmerk in die stad, Parys ✓✓
- Dit is 'n simbool van Frankryk
  - Dit is een van die mees herkenbare strukture in die wêreld.
  - Dit was voorheen een van die hoogste strukture in die wêreld – 324m hoog.
  - Die hele toring is van metaal/yster gebou.
  - Die hele Parys kan vanaf die bo-punt van die toring gesien word.
  - Daar is 'n radio- antenna op die bo-punt van die toring.
- EEN ekonomiese voordeel van die ikoon vir Frankryk.** TB (2)
Hoër inkomste en buitelandse valuta-verdienste. ✓✓
- Bydrae tot die land se BPP.
  - Verhoogde werkskepping.
  - Meer geleenthede vir entrepreneurs.
  - Toename in besoekersgetalle na Frankryk. (2 x 2)
- 4.2 4.2.1 Japan ✓✓ TB (2)
- 4.2.2 **EEN negatiewe invloed van massatoerisme (oor-toerisme):** TB (2)
Ekstra druk op die bronne in die area bv. water, elektrisiteit, sanitasie. ✓✓
- Skade aan die natuurlike omgewing.
  - Uitdagings met toegangskontrole.
  - Uitdagings met die bestuur van besoekers.
  - Hoër vlakke van besoedeling.
- 4.2.3 Vuilgoeddromme beskikbaar al langs die wandelroetes. ✓✓ TB (4)
Wandelroetes is duidelik afdagmerk. ✓✓
- Duidelike aanwysingsborde waar stappers mag loop.
  - Opvoedkundige aanbiedings oor die natuurlike bronne, plante en diere wat besoekers kan sien.
  - Opvoedkundige aanbiedings oor hoe om die natuur te beskerm en die belangrikheid van bewaring.
  - Moedig klimmers aan om die roetes buite seisoen te gebruik om die negatiewe invloed van te veel besoekers te verminder.
  - Hef toegangsfooie om skares te beheer.
  - Beperking op die aantal motors wat die area binnekom.
  - Gereelde skoonmaak van die bergareas.

[30]

VRAAG 5

- 5.1 A - #Khomani Kulturele Landskap ✓✓ KE (2)
- B – Richtersveld Kulturele en Botaniese Landskap ✓✓ KE (2)
- 5.2 5.2.1 Die kultuur van die San en Nama moet beskerm word vir die nageslag, sodat hulle ook die tradisies en kultuur van die San- en Namamense kan ervaar. ✓✓ KE (2)
- Beskerming vir die nageslag.
- 5.2.2 Hulle neem toeriste op jagekspedisies en wys vir hulle hoe om die diere se spoor te volg. ✓✓ KE (2)
- Die besoekers word op 'n toer geneem en word aan hulle eenvoudige leefwyse, hulle tradisies en kultuur blootgestel.
- 5.3 Groter publisiteit vir die provinsie. ✓✓ KE (2)
- Inkomste wat verdien word, kan gebruik word om die infrastruktuur te verbeter en in stand te hou.
  - Finansiële voordele vir die provinsie, produkeienaars en diensverskaffers.
  - Afname in werkloosheid, armoede en misdaad.
  - Skep werk en entrepreneurs-geleentheid wat hulle lewensstandaard sal verbeter.

[10]

VRAAG 6

- 6.1 'n Gebeurtenis waar toerisme-verwante besighede die geleentheid gegee word om hulle produkte en dienste uit te stal en bekend te stel. ✓✓ B (2)
- 'n Gebeurtenis waar die hoof-rolspelers in die toerismebedryf kan netwerk, sodat nuwe besigheidsverhoudings gevestig kan word.
  - 'n Gebeurtenis waar kopers soos toeroperateurs, besigheids-ooreenkomste met uitstallers kan beding.
- 6.2 Getaway Skoue ✓✓ (Kaapstad en Johannesburg) B (2)
- Meetings Africa (Johannesburg / Kaapstad)
  - Africa's Travel Indaba (KwaZulu-Natal)
  - World Travel Market –WTM (Kaapstad)
- 6.3 **Stap 1:** B
Deelnemende toerismebesighede vorder die 1% heffing vanaf toeriste in. ✓✓
- Stap 2:**
Hierdie geld word maandeliks aan TOMSA oorbetaal wat dit dan aan die TBRSA ('TBCSA') beskikbaar maak. ✓✓
- Stap 3:** (6)
TBRSA as administrateurs van die fondse, betaal dan die geld aan SAToerisme oor. ✓✓
- [10]**
- TOTAAL AFDELING C: 50**

AFDELING D: TOERISMESEKTORE; VOLHOUBARE EN VERANTWOORDELIKE TOERISME

VRAAG 7

- 7.1 7.1.1 Goeie kommunikasie-vaardighede ✓✓ TS (2)
- Professionele interaksie met kliënte
  - Vinnige reaksie op kommentaar op sosiale mediaplatforms

LET WEL: Aanvaar voorbeelde van goeie kommunikasie-vaardighede.

- 7.1.2 Die hotel se logo ✓✓ TS
 Die hotel het 'n webtuiste @TangoHotelsLtd. ✓✓ (4)
- Die hotel het sosiale mediaplatforms soos Instagram.
  - Die hotel monitor hulle sosiale mediaplatforms noukeurig en reageer vining.
  - Kliëntediens-beleidstukke word geïmplementeer.

- 7.2 7.2.1 Die salaris is billike betaling vir die werk wat voltooi is. ✓✓ TS
 Gereelde betaling van maandelikse salaris/loon. ✓✓ (4)
- Die salaris is mededingend binne die sektor.
  - Werksure / etenstye en oortyd voldoen aan die wet.
  - Bedrae wat van die salaris afgetrek word, (bv. WLV/'UIF') is in ooreenstemming met die wet.
  - Word betaal vir oortyd.

7.2.2 TS

Werksure	Oortyd
Maksimum werksure word gespesifiseer, bv. 45 ure per week. ✓✓	Ure waar daar langer as die vereiste werksure gewerk is. ✓✓
<ul style="list-style-type: none"> • Normale werksure is deel van kontraktuele verpligtinge. 	<ul style="list-style-type: none"> • Oortydure word onderhandel tot 'n maksimum van 10 ure per week.
<ul style="list-style-type: none"> • Werksure word teen normale tariewe betaal. 	<ul style="list-style-type: none"> • Oortyd word teen 'n hoër tarief as gewone werksure betaal.

(4)

[14]

VRAAG 8

8.1	Infrastruktuur ✓✓ Onderwys ✓✓ • Bou kapasiteit • Gesondheid • Sanitasie • Bydraes van gaste	VVT (4)
8.2	Ekonomiese pilaar ✓✓ /wins Omgewingspilaar ✓✓ /planeet	VVT (4)
8.3	Plaaslike inwoners word deur die toerismebesigheid in diens geneem. ✓✓ Die toerismebesigheid koop voorrade plaaslik aan of maak van plaaslike dienste gebruik. ✓✓ • Die besigheid koop goedere en dienste van gesertifiseerde 'Fair Trade' Toerisme-ondernemings aan.	VVT (4)
8.4	Dit moedig toeriste aan om die dienste van toerisme besighede wat FTT gesertifiseer is, te kies. ✓✓ Dit gee aan die toeriste gemoedsrus dat die geld wat hulle by hierdie ondernemings spandeer, die plaaslike gemeenskap sal bevoordeel. ✓✓ • Dit wys aan ander toerismebesighede dat toeriste verkies om FTT gesertifiseerde ondernemings te ondersteun. • FTT gesertifiseerde ondernemings werk saam om pakette saam te stel en te bemark wat by verantwoordelike toeriste aanklank sal vind.	VVT (4)
		[16]
TOTAAL AFDELING D:		30

**AFDELING E: PLAASLIKE, STREEKS- EN INTERNASIONALE TOERISME;
KOMMUNIKASIE EN KLIËNTEDIENS****VRAAG 9**

- 9.1 9.1.1 noordelike ✓✓ PSI (2)
- 9.1.2 Hoër brandstofprys ✓✓ PSI
- Hoër petrolprys
  - Toename in die prys van ru-olie
- Beperkte verskaffing van koring ✓✓ (4)
- Besikbaarheid van koringmeel
  - Toename in die prys van brood
- 9.1.3 Verhoogde petrolpryse sal langafstandreise duur en onbekostigbaar maak. ✓✓ PSI
- Motorhuur sal 'n minder gewilde opsie word, as gevolg van die petrolprys. ✓✓
- Busse/pendelbusse/taxibedryf sal swaarkry – hoër kaartjiepryse en beskikbaarheid van brandstof. ✓✓ (6)
- Besikbaarheid, gereeldheid, kanselasies en 'n toename in die koste van vliegkaartjies en ander vorme van vervoer, sal beïnvloed word .
- 9.2 9.2.1 Gauteng ✓✓ PSI
- Wes-Kaap ✓✓
- Mpumalanga ✓✓ (6)
- LET WEL:** Moet in die korrekte volgorde wees
- 9.2.2 Lang reisafstande vanaf die hoof toegangspunte (poorte) van die land. ✓✓ PSI (2)
- Beperkte lugtoegang/Minder plaaslike vlugte na hierdie provinsies.
  - Hierdie is minder-bekende provinsies wat minder bemark word.
  - Beperkte infrastruktuur om groot gebeurtenisse ('events') te trek.
  - Die attraksies binne die provinsie, is ver van mekaar geleë.

[20]

VRAAG 10

- 10.1 Die opname sal help om te identifiseer waar en hoe hy sy besigheid kan verbeter en hoe besoekersgetalle verhoog word. ✓✓ KK (2)
- Om 'n maatstaf te kry vir belonings aan die personeel
  - Om 'n aanduiding te kry wat kliënte van sy besigheid dink.
- 10.2 Sjef en die span ✓✓ KK (2)
- 10.3 Die puntetellings vir die sjef en die span was die hoogste. ✓✓ KK (4)
Die optrede en kommunikasie waarby voorste-linie personeel betrokke was, het lae puntetellings van die kliënte ontvang. ✓✓
- Die netheid en onderhoud van die restaurant het lae puntetellings ontvang.
  - Die kelners neem nie hulle werk ernstig op nie.
- 10.4 Alle voorste-linie personeel moet her-opgelei word en hulle vaardighede moet verbeter word. ✓✓ KK (2)
- Bestuurders moet personeel effektief bestuur en kontroleer
  - Maak die aansporingspakket aantreklik vir die personeel.
  - Maak 'n toesighouer verantwoordelik om die netheid en onderhoud van die restaurant te kontroleer.
  - Doen alles in sy vermoë om 'n onvergeetlike ervaring vir gaste te skep.

[10]

TOTAAL AFDELING E: 30
GROOTTOTAAL: 200